

A Levegő Munkacsoport véleménye a Környezet és Energia Operatív Program (KEOP) egyeztetési (2006. október 16-i) változatáról

Helyzetértékelés

Általános megállapításunk az ÚMFT-vel és az összes operatív programmal kapcsolatban, hogy a helyzetelemzés szemléletmódja korszerű, kidolgozottsága többnyire alapos. Ezzel szemben a megvalósítandó projektekről, a pénzügyi támogatások mértékéről és a választott indikátorokról számos esetben ez nem mondható el.

A helyzetértékelés megállapításaival a KEOP esetén is túlnyomó részben egyetértünk. Célszerű lenne még több konkrét mutatót alkalmazni, és azokból levezetni a projektértékeléshez szükséges indikátorokat.

Hiányoljuk, hogy a helyzetértékelés nem mutat rá a környezetszennyezés növekedésének egyik legfontosabb okára: arra, hogy a szennyezők nem fizetik meg az általuk okozott költségeket. Ezen tényező figyelmen kívül hagyása, a vonatkozó adatok hiánya téves következtetésekhez vezet. A helyzetértékelésben szükséges lenne tehát legalább röviden ismertetni a káros – nyílt és rejtett – támogatásokat, továbbá a fontosabb jogszabályi hiányosságokat és az intézményi problémákat is.

A végbement és tervezett leépítések, valamint a folyamatos és növekvő alulfinanszírozottság a közsférában, így a hatóságoknál, ellenőrző szerveknél nem ellensúlyozható a beruházásokkal, illetve a pályázatok elbírálásának szigorításával. Ez utóbbi még túlzott bürokráciához is vezet, ami már az előző időszakban is tapasztalható volt, és ami inkább a költségeket és az átfutási időt növeli.

Meggyőződésünk, hogy elsősorban a gazdasági-jogi szabályozás, a megfelelő ellenőrzés és számon kérés, valamint a tudatformálás határozza meg az ország környezeti állapotának alakulását. Ha e tényezők hatékonyak, akkor megőrizhető, sőt javítható a környezet minősége akkor is, ha nincsenek komoly források a „csövégi” környezetvédelmi infrastruktúra kiépítésére. Ezek hiányában viszont az EU-források hatása csekély lesz, vagy esetleg éppen a környezet további romlását segíti elő.

Jelenleg Magyarország is abban az irányban halad, amit az ÚMFT és a KEOP is kifogásol: egyre növekszik az ökológiai lábnyomunk.

Több olyan program található más OP-kban, amelyek tovább rontják a környezet állapotát. Például a KEOP említi, hogy szükséges megállítani a természeti területek mozaikossá válását. A közútfejlesztések, zöldmezős beruházások viszont éppen a feldarabolódás irányába hatnak. A KEOP-ban természetvédelemre szánt összegek nem tudják ellensúlyozni a többi OP ezen káros hatását.

Fenntartható fejlődés

A KEOP is elfogadni látszik, hogy hazánk a következő években az anyagi fogyasztás növekedését fogja előnyben részesíteni a fenntarthatósággal szemben.

A KEOP szerint a lakosságnak csak 3%-a tudja, mi a fenntartható fejlődés, az öko-címkék társadalmi presztízse nagyon alacsony, és a mindennapokban a gazdaságilag fejlettebb országok fenntarthatatlan életmintáit népszerűsítik. Ebből az a következtetés vonható le, hogy a KEOP-nak sokkal több forrást kellene előirányoznia a fenntartható fejlődést valóban segítő feladatokra, mindenekelőtt a környezeti tudatosság javítására. ¹

Indikátorok

Az anyagban szereplő indikátorok némelyike jól mérhető ugyan, de nem mindig releváns a problémák megoldása szempontjából. Más indikátoroknál pedig még a mérhetőséggel is komoly gondok vannak. Az indikátorok jelentős részénél nem találunk számszerű adatot, ami lehetetlenné teszi a megalapozott tervezést, hiszen csak a kiinduló és a céladatok ismeretében lehet meghatározni a szükséges terveket és forrásokat. Egyes indikátorok pedig éppen a fenntarthatatlanság irányába mutatnak.

A KEOP szerint „az általános stratégiát jellemző hatásindikátor: a születéskor várható egészséges életévek száma”. Egyrészt ennek az indikátornak a meghatározásával komoly szakmai gondok vannak. Másrészt a KEOP nem közli sem azt, hogy most mekkora ez a mutató, sem azt, hogy mit kívánunk elérni 2013-ig (vagy 2015-ig).

A KEOP szerint a hulladékkezelést jellemző indikátor a szelektív hulladékgyűjtési rendszerbe bevont lakosok aránya az összlakosság-számához viszonyítva. Ez azonban önmagában nem sokat mond. A hulladékmennyiség növekedése miatt lehet, hogy még több hulladék kerül a lerakókba és égetésre. Nem ad tájékoztatást a szelektíven gyűjtött hulladéknak sem a mennyiségéről, sem a fajtájáról, sem a feldolgozásáról (a helyzetértékelés megemlíti, hogy a hulladékfeldolgozó infrastruktúránk kezdetleges). A keletkező települési hulladékok mennyiségére vonatkozóan pedig az indikátor jelentős növekedést irányoz elő, ami ellentétes a fenntartható fejlődés követelményeivel és az EU vonatkozó előírásaival is, amelyek szerint a hulladékkezelés megelőzésének kell elsőbbséget kapnia.

A KEOP további indikátora „a korszerű (EU követelményeket kielégítő) szennyvízkezelési rendszerekkel ellátott lakosság aránya”. Ez valóban fontos mutató, hiszen a közműolló még mindig 30%-os. Ugyanakkor a közel ezermilliárd forint befektetéssel létrehozott szennyvíz-infrastruktúránk sok helyen túlméretezett, alacsony kihasználtságú. Tehát fontos indikátor lenne a kihasználtság. Hiányoljuk azokat az indikátorokat is, amelyek biztosítanák, hogy sűrű, városias beépítésre kifejlesztett technológiákat ne lehessen ritkán lakott területeken megépíteni (fajlagos mutatók). Az indikátoroknak ki kellene terjedniük az egyes szennyvíztisztító és szilárdhulladék-kezelő rendszerek megengedhető fajlagos energiaigényére is. (Értelemszerűen nem az egész objektumra vetítve, hanem településenként illetve részterületenként.) Így elkerülhető, hogy olyan távoli, ritkán beépített területeket is rákapcsoljanak a rendszerekre, ami nem gazdaságos, és az üzemeltetést mindenki számára megdrágítja. Szükséges lenne olyan indikátor is, ami biztosítja, hogy elsőbbséget kap a vízbázisokat leginkább veszélyeztető szennyező források felszámolása.

Az energetikával kapcsolatban a KEOP a következő indikátorokat tartalmazza: „Megújuló energiahordozóból termelt villamosenergia részaránya a villamosenergia felhasználáson, illetve az összes megújuló energia (villamos + hőenergia) részaránya az összenergia felhasználáson belül; Biomasszából előállított bio-hajtóanyagok részaránya; a KEOP műveletek eredményeként energiahatékonysággal kiváltott éves energia megtakarítás; a KEOP műveletek eredményeként az üvegházhatású gázok éves kibocsátásának megtakarítás; energiaintenzitás (egységnyi GDP-re vetített energiafelhasználás)”. Ezek a mutatók fontosak, de önmagukban nem adnak támpontot arra, hogy helyes irányba haladunk-e. A megújuló energiák felhasználási részarányának növekedése lehet környezetvédelmi és gazdasági szempontból is kedvezőtlen. Nem tekinthető például megújuló energiának a fa energetikai célokra történő felhasználása, ha többet tüzelünk el, mint amennyi az adott időszak alatt újratermelhető. Sőt, esetenként még energetikai szempontból is hátrányos lehet a „megújuló” energia (például egyes számítások szerint a biodízel előállítása több energiát igényel, mint amennyit végül nyerünk belőle). Az, hogy a KEOP műveletek eredményeként energiát vagy gázkibocsátást takarítunk meg, még nem jelenti, hogy országosan is csökken az energiafelhasználás vagy a gázkibocsátás. Az energiaintenzitás csökkenése járhat az összes energiafogyasztás növekedésével is (amint az az utóbbi években tapasztalható is volt).

Kockázati és időtényezők

A bírálat szempontjai között a kockázati és időtényezőknek is szerepelni kellene. A helyzetértékelés ugyanakkor megállapítja, hogy jelenleg több fontos területen kevés az adat, nincs kielégítő monitoring hálózat. Például nem tudjuk, hányan élnek az egészséget súlyosan veszélyeztető, zajos környezetben. A vízbázisainkat veszélyeztető pontszerű szennyezőforrások nagyobbik felét még nem mérték fel. Nincsenek adatok a szórt azbeszttel szigetelt kommunális épületekről. Az ilyen és hasonló adathiányok mind időzített bombák. A szükséges adatok előállításához a KEOP-ban külön forrásokat kellene biztosítani. Ellenkező esetben a hatóságok, pályázatkezelők aligha tudják biztosítani, hogy a környezeti, egészségügyi és költségvetési szempontok, a közösség, a környezet hosszú távú érdekei megfelelően érvényesüljenek. (Például, ha a talajszennyezés eléri az ivóvízbázist, akkor annak káros hatásai többé nem fordíthatók vissza.)

Pénzügyi vonatkozások

Általános észrevételünk, hogy szükséges az összes EU forrást egy közös táblázatban összegyűjteni (Kohéziós, Strukturális Alapok, LIFE, Vidékfejlesztés stb.), és ennek alapján folytatni a társadalmi-szakmai egyeztetést. Jelenleg vannak területek, amelyek több OP-ban is megjelennek. Ezeket az átfedéseket meg kell szüntetni (például megújuló energiák támogatása).

Alaposan meg kell vizsgálni, hogy az adott cél vajon nem érhető-e el piaci eszközökkel az állami (uniós) támogatások helyett. Amennyiben az előbbi lehetséges, akkor erre a célra felesleges, sőt kimondottan káros közpénzeket fordítani. Így például a hulladékok esetén megfelelő szabályozással, gazdasági ösztönzőkkel, „a szennyező fizet” elv alkalmazásával sokkal hatékonyabban lehet a hulladékproblémákat megoldani, mint közpénzből finanszírozott nagyberuházásokkal. Az utóbbinak a legnagyobb hátránya – amellett, hogy forrásokat von el más területekről – az, hogy a hulladéktermelőket érzéketlenné teszi az általuk okozott problémákra. Így a gond az egész társadalomra szakad, és a folyamat előbb vagy utóbb finanszírozhatatlanná válik.

Minden uniós támogatás esetében meg kell vizsgálni, hogy milyen mértékben alkalmazható „a szennyező/használó fizet” elv, és amennyiben lehet, ezt a gyakorlatban is érvényesíteni kell. Egyrészt ez felel meg a piacgazdaság követelményeinek, másrészt ezáltal **jelentős összegeket lehet megtakarítani, amelyeket valóban közösségi feladatokra lehetne fordítani. Ez utóbbiak közül kiemelkedően fontosnak tartjuk az energiahatékonyság javítását** (ezen belül különösen a középületek energiatakarékos felújítását), **a környezeti kármentesítést és a környezeti tudatformálást.**

A „szennyező fizet” elv érvényesítése a kisebb beruházásoknál is legyen alapkövetelmény, hiszen így összességében jelentős összegek takaríthatók meg. Például a madárvédelem céljából a légvezetékek megszüntetésének és a földkábelek telepítésének költségét az áramszolgáltatóknak kelljen finanszírozni, és ne a KEOP-nak. Hasonló módon az útépités költségei között szerepeljenek a vadvédelmi és vízelvezetési műtárgyak.

Az OP-n belül az egyes célok közötti forrásarány nem tükrözi a helyzetértékelésben leírtakat. A források túlnyomó többsége csövégi megoldásokat szolgál. Ugyanakkor közismert, hogy a tudatformálás az egyik leghatékonyabb környezetvédelmi beavatkozás. A megelőzés vezet el a fenntartható fejlődés, a posztindusztriális társadalmi-gazdasági rendszer irányába.

A forrásfelosztás javasolt arányait ésszerűtlennek és megalapozatlannak ítéljük. Tudjuk, hogy a nagy aránytalanságok indoka jelenleg az, hogy a kohéziós alapokba kerültek az ún. központi nagyprojektek. Ennek ellenére javasoljuk, hogy a megelőzésekre, a tudatformálásra sokkal komolyabb összeget csoportosítsanak át, mert ezek hosszabb távon sokkal nagyobb

haszonnal járnak. Szintén jelentős mértékben szükséges növelni az energiahatékonyság javítására fordítandó összegeket. Ezt követeli meg az Európai Unió (egyebek mellett az energiatvéghasználás hatékonyságáról és az energetikai szolgáltatásokról szóló 2006/36/EK irányelvben, valamint a 2006 októberében elfogadott Energiahatékonysági Cselekvési Tervben²), de ez országunk alapvető érdeke is. Az energiahatékonyság nagymértékű javítása rendkívül sürgető, ha el akarjuk kerülni az egyébként várható súlyos gazdasági és társadalmi következményeket. A napokban nyilvánosságra hozott Stern-jelentés³ fokozottan támasztja alá, hogy az energiahatékonyság javítása minden ország számára létkérdés. Ugyanakkor csökkenteni lehet a hulladék- és szennyvíz-kezelésre fordítandó összegeket, mivel e területeken a jelenleginél jóval nagyobb mértékben lehet és kell érvényesíteni „a szennyező fizet” elvet.

Az NFT I tapasztalatai és egyéb megvalósult projektek alapján fel kell állítani egy listát fajlagos költségekről. Ez tájékoztatna arról, hogy egy adott projekt, műszaki megoldás megfelel-e a költséghatékonyság feltételeinek (benchmarking).

Az alsó pályázható összeghatár megállapításához is szükség lenne tapasztalati értékekre. Az anyag helyesen szögezi le, hogy a KEOP-ból elsősorban energia-, anyag- és üzemeltetési költségek szempontjából kedvező, decentralizált kisprojekteket (illetve projektcsomagokat) kell támogatni. Ehhez célonként ismerni kellene a tervezett összeghatárokat.

Az uniós alapoknál visszatérő probléma, hogy a megvalósításban – az utófinanszírozás miatt – csak tőkeerős cégek tudnak részt venni. Ez azt jelenti, hogy a nagyok még nagyobbak lesznek, a kicsik pedig továbbra is kimaradnak a fejlesztésekből. Ezen csak egy állami garanciával megtámogatott, esetleg non-profit pénzügyi szervezet tudna változtatni. Meg kell vizsgálni, hogy nem kedvezőbb-e ez a megoldás a jelenlegi gyakorlatnál, amelyben az alvállalkozók egész hierarchiája van jelen (ami a költségeket növeli), miközben a sor végén álló tényleges kivitelező nem tud megfelelő minőségben teljesíteni.

A gazdálkodó szervezetek közötti verseny tisztaságának megőrzésére komoly figyelmet kell fordítani. Ennek egyik eszközeként javasoljuk, hogy gazdálkodó szervezetek csak kamatmentes kölcsönt, ne vissza nem térítendő támogatást kapjanak.

További észrevételek

Hulladékkezelés

A KEOP említi, hogy az elmúlt években túl drága, túlzottan komplex, nagy térségi hulladéklerakókat építettek, ami a lakosság háztartási kiadásait igen megnövelte. Kérdés, hogy a több régióra ható égetőművek nem fogják-e tovább rontani a helyzetet (óriási szállítási költségek és negatív externáliák).

A KEOP szerint a hulladékkezeléshez olyan technológiákat, műszaki megoldásokat választanak, amelyekhez kevés foglalkoztatottra van szükség. A KEOP-nak viszont olyan programokat kellene támogatni, amelyek elsősorban újra- és továbbhasznosítást eredményeznek (például az építőipari hulladékok szétválogatásához és értékesítéséhez szükséges infrastruktúra).

A komposztálással kapcsolatban aggályosnak tartjuk a nagy, jelentős szállításokkal járó központi komposztálótelepek létesítését. Csökkenthetők lennének a lakosság kiadásai, ha ott, ahol erre lehetőség van (például kertés házak), néhány éves moratórium után kötelező lenne a komposztálás. Ennek tudatosítására is forrásokat kellene elkülöníteni.

Energiaprojektek

A megújuló energiák előállítását több OP is támogatja. A jelenlegi jogszabályok (kötelező átvétel, zöld áramár, beruházási kedvezmények) önmagukban is elegendőek egyes beruházások gazdaságossá tételéhez. Más esetben (pl. biomassa) célszerű lenne a támogatást a vidékfejlesztésnél áttekinthető módon, egy forrásból támogatni.

Közismert, hogy a közlekedés mellett az épületek energiaigénye a legnagyobb az EU-ban. Nálunk ez még a felújítások, korszerűsítések sok évtizedes elmaradásával is párosul. Ezért fokozott figyelmet és jelentősebb forrásokat kell fordítani az épületek energetikai korszerűsítésére. E vonatkozásban a Levegő Munkacsoport teljes mértékben támogatja a Magyar Építőanyagipari Szövetség álláspontját.⁴ Ezen belül közkiadások csökkentése, az üzembiztonság és az energiafüggőség enyhítése együttesen indokolják, hogy a tárcák és önkormányzatok kezelésében levő közintézmények energetikai felújítása felgyorsuljon.

Kármentesítés

Az éghajlatváltozás arra figyelmeztet, hogy vizeink minőségét – komparatív előnyeink növelése érdekében – minden eszközzel védjük meg. Magyarország vízminőség szempontjából kétszeresen is veszélyeztetett. Egyrészt ez a medence jellegéből következik, másrészt a régi szennyezések előbb-utóbb elérhetik a vízbázisokat, és visszafordíthatatlan károkat okozhatnak. Ma sem ismert az összes pontszerű veszélyforrás. Az NFT I-ben a kármentesítésre elkülönített forrásokat az önkormányzatok nem merítették ki, ezért azokat átcsoportosították. Szükség van a kármentesítés felgyorsítása mellett a felmérés befejezésére, kockázatelemzésre és ütemezésre. Biztosítani kell a pályázat feltételeinek újragondolásával, hogy ezek alapján a legsürgősebb kármentesítések az uniós források segítségével valóban meg is valósuljanak.

Budapest, 2006. november 8.

Lukács András

¹ Jellemző eset a 2006. október 30-án nyilvánosságra hozott Stern-jelentés. A jelentést Nicholas Stern professzor Tony Blair miniszterelnök és Gordon Brown pénzügyminiszterrel együtt mutatta be, négy nappal később pedig Tony Blair és Angela Merkel német kancellár megbeszélésének egyik fő témája volt. A magyar sajtó viszont csak mellékesen, a „színes érdekességek” között adott hírt a jelentésről, és például a Népszabadság csak 8 nap elteltével tett említést róla.

Gyakorlati tapasztalataink azt mutatják, hogy megfelelő tudatformálással rövid idő alatt is gyors változás érhető el a lakosság gondolkodásmódjában. Erre sok példát tudnánk felsorolni, itt csak kettőt említünk. A Levegő Munkacsoport egyik kis helyi tagszervezete Budapest egyik – kertés ház – részén felvilágosító tevékenységeket végzett a szerves hulladékok komposztálásával kapcsolatban, aminek eredményeként ugrásszerűen megnövekedett a komposztáló háztartások száma. A Levegő Munkacsoport egy másik tagszervezete felújította a rákoskerti vasúti megállót, majd a környék összes lakásába tájékoztatót juttatott el a vasúti közlekedés előnyeiről és a helyi menetrendről. Ennek eredményeként a korábbi napi néhány utas helyett reggelente már annyian várnak a vonatra, hogy alig férnek el a peronon!

Külföldi példák sora bizonyítja, hogy azokban az országokban, ahol kedvező feltételeket biztosítottak a társadalmi célú kommunikáció, a lakossági tudatformálás számára, ott ennek köszönhetően jelentős eredményeket értek el a családvédelem, az élet- és vagyonbiztonság, a baleset-megelőzés, a fogyasztóvédelem, az egészségvédelem, az egészséges életmód, a környezetvédelem és az energiatakarékosság terén; megtakarításokat ért el az államháztartás (pl. a lakosság egészségi állapotának javulása miatt); nemzetgazdasági szinten nőtt a hatékonyság (pl. az energiafelhasználás területén); az állampolgárok aktívabban kezdtek részt venni a közéletben, ami újabb – korábban kihasználatlan – hatalmas erőforrást biztosított a társadalom fejlődéséhez; javult a lakosság közérzete; kiegyensúlyozottabbá, tárgyyszerűbbé vált a lakosság tájékoztatása, ami erősítette a demokráciát; növekedett a kormányzat népszerűsége, elfogadottsága.

A tudatformáló munkában kiemelkedő szerepet játszhat a civil szféra, a társadalmi szervezetek, amelyeknek a munkáját minden lehetséges eszközzel segíteni kell. A civil szervezetek bevonását a társadalmi célú kommunikáció előkészítésébe és lebonyolításába azért is tartjuk fontosnak, mert ez nagyobb biztosítékot ad arra, hogy valóban a megfelelő – nem manipulált – üzenetek jutnak el a közvéleményhez. (A manipulált társadalmi célú reklám jellegzetes példája az a reklámkampány, amelyet a dohányipar finanszírozott állítólagosan a fiatalok dohányzásának visszaszorítására, és amelynek szlogenje így hangzott: “A dohányzás felnőtt szokás.”)

Tudjuk, jelenleg reménytelen azt követelni, hogy például a társadalmi célú reklámokra is annyi pénz jusson, mint a gazdasági hirdetésekre. Az azonban elfogadhatatlan, hogy az utóbbira ezerszer annyi pénzt költenek, mint az előbbire. Az is elfogadhatatlan számunkra, hogy például az erőszakot és a pornográfiát tartalmazó művek sokkal nagyobb arányban részesedjenek a társadalom által megtermelt forrásokból, mint a helyes életmódra nevelő művek. Ennek az aránynak a megváltoztatása érdekében a a Levegő Munkacsoport már korábban javasolta, hogy jelentősen emeljék meg a hirdetések kulturális járulékát (ami jelenleg 1%), valamint az erőszak- és pornótartalmú művek kulturális járulékát, és az így befolyó többletbevételt teljes egészében társadalmi célú reklámokra, illetve társadalmi célú kommunikációra fordítsák. Az írott és elektronikus sajtó esetében javasoljuk, hogy a beszedett összeget teljes egészében annak az orgánumnak kell visszajuttatni, amelytől az beszédre került. Így egyetlen újságot, rádiót vagy televíziót sem érne kár, sőt színesebbé válnának, és kiegyensúlyozottabbá válna a tájékoztatásuk.

Végezetül idéznék egy ókori kínai filozófus, Meng-ce mondását: „Az erény éppen úgy le tudja győzni a bűnt, mint ahogy a víz is le tudja győzni a tüzet. Manapság azonban úgy gyakorolják az erényt, mint aki egy pohár vízzel akar megmenteni a tűztől egy kocsirakomány rőzsét, s amikor a lánok nem hagynak alább, kijelenti, hogy a víz nem tudja legyőzni a tüzet. Ebből aztán nagyszerűen táplálkozhat a bűn, az erénynek pedig elkerülhetetlen pusztulás a vége.”

² Ld. http://ec.europa.eu/energy/action_plan_energy_efficiency/index_en.htm

³ Ld. http://www.hm-treasury.gov.uk/Independent_Reviews/stern_review_economics_climate_change/sternreview_index.cfm. Rövid magyar ismertetése számos médiumban megjelent, az alábbiakban az egyiket idézzük.

„Nem sci-fi a Stern-jelentés a klímaváltozás hatásairól

A világgazdaság húszszázalékos visszaesése, a világháborús pusztításokkal felérő veszteségek, a nagy gazdasági válság korát idéző nyomor és kétségbeesés – ezt okozhatja a globális felmelegedés. Most még tehetünk ellene.

Sir Nicholas Stern, a Világbank volt vezető közgazdásza és csapata tegnap adta ki azt a hétszáz oldalas jelentést, amely mindeddig talán a legalaposabb felmérés a globális felmelegedés lehetséges gazdasági következményeiről. A Stern-jelentést Tony Blair kormányfő ezekkel a szavakkal mutatta be: "A tétlenség szó szerint katasztrofális következményekkel járhat bolygónkra nézve."

Nem egy tudományos-fantasztikus regényben sok év múlva, hanem még a mi életünkben bekövetkező szerencsétlenségről van szó – mondta a miniszterelnök.

Sir Nicholas és szakértői őszintén elismerték: sok minden még magyarázatra vár a klimatikus viszonyok változásának tudományos és gazdasági következményeiről. "Ahhoz azonban már eleget tudunk, hogy világosan lássuk a kockázatok nagyságrendjét, a tennivalók menetrendjét és a hatékony cselekvés módjait."

A Stern-jelentés szerint cselekvés híján a világgazdaság GDP-je (az összegzett bruttó hazai össztermék) húsz százalékkal esik vissza, az áradás vagy éppen a szárazság kétszázmillió embert tehet földönfutóvá, minden hatodik ember nélkülözni fogja a vizet, a vadon élő fajok negyven százaléka kihal, százmilliók válhatnak környezeti menekültekké.

"Nincs idő újabb, évekig húzódnó kiotói fordulókra, azonnal cselekedni kell. Ha a világ felhagy a tétlenséggel, akkor a világ GDP-jének nem húsz, hanem csak egy százalékát kell feláldozni. Minden egyes most befektetett font azt jelenti, hogy öt vagy még ennél több fontot takaríthatunk meg a jövőben" – írta a jelentésben Sir Nicholas. A BBC-rádióban azonban szóban is felhívta a figyelmet arra, hogy valóban átfogó és a szó szoros értelmében nemzetközi cselekvésre van szükség, különben elmarad a kívánt hatás.

Londonban bejelentették azt is, hogy a brit szakértői csapat tanácsadóként foglalkoztatja Al Gore volt amerikai alelnököt.

David Milliband brit környezetvédelmi miniszter pedig már azt tanulmányozza, miként kell átalakítani az adózás szerkezetét ahhoz, hogy megváltoztassa az emberek magatartását, fogyasztási szokásait. Gordon Brown brit pénzügyminiszter kijelentette: a 20. században a nemzetgazdaságoknak két alapvető célkitűzése volt, a stabil gazdasági növekedés és a teljes foglalkoztatottság. Ez a kettős cél bővült a 21. században egy harmadikkal, a környezeti tényezővel."

Magyar Hírlap, 2006. 10. 30. http://www.magyarhirlap.hu/Archivum_cikk.php?cikk=110576&archiv=1&next=0

⁴ „Az épületek energiahatékonyságának növelése, az energiatakarékosság, az energiatudatosságra nevelés sokkal nagyobb szerepet kell, hogy kapjon a Tervben. Az épületállomány megfelelő hőszigetelése, gépészeti felújítása, stb. több évtizedre elegendő munkalehetőséget kínál, emberek tízezreinek teremt munkahelyet, növeli az adóbevételeket, sőt emellett az épületállomány esztétikai, piaci értéke is nő. Az energiahatékonyságot növelő épületfelújítás, az épületek hőszigetelése nemcsak multiplikatív hatású, hanem költséghatékonyabb a megújuló energiák alkalmazásához képest. (...) A rossz energiahatékonyságú magyar épületállomány miatt a teljes magyar energiafelhasználás több mint egy negyedét épületeink fűtésére használjuk. Magyarországon 1,40 GigaJoule energiamennyiséget használunk 1 m² lakásterület egy éves fűtésére, míg az EU-15 országokban ehhez mindössze 0,53 GJ szükséges. Ez a tény is közrejátszik abban, hogy az egységnyi GDP létrehozásához szükséges energiamennyiség többszöröse az EU-15 országok átlagának. Korábbi, hazai jogszabályokban rögzített energiatakarékosági célkitűzéseinket többnyire nem sikerült teljesítenünk. A Panel és a Panel Plusz program sikeres fogadtatása, valamint a Nemzeti Energiatakarékosági Program keretében a nem iparosított technológiával épült épületek energiatakarékos felújításához nyújtott támogatás 11 nap alatt történt kimerülése azt jelzi, hogy a magyar lakosság körében kedvező az energiatakarékosság megítélése. A földgázárak várható további növekedésével az energiatakarékos épületfelújítások megtérülési ideje tovább csökken.

Az energiahatékonyság növelésének legköltséghímélőbb módszere az épületállomány energiahatékonyság növelő felújítása, mely az épületek külső határoló szerkezeteinek megfelelő mértékű hőszigetelését, a nyílászárók javítását-cseréjét, a gépészeti berendezések felújítását jelenti. A fenti felújítást szükséges lenne kiegészíteni más, energiafelhasználást csökkentő berendezések alkalmazásával, olyanokkal, mint például a hőszivattyúk, a napkollektorok és a fotovoltikus napelemek. Ezek a fejlesztések összhangban vannak az energia-végfelhasználás hatékonyságáról és az energetikai szolgáltatásokról szóló 2006/32/EK irányelvvel.”

Magyar Építőanyagipari Szövetség: Vélemény az Új Magyarország Fejlesztési Terv 2007-2013 c. társadalmi vitaanyagáról: <http://www.measz.hu/file?id=98>